

QIYMƏTLİ KAĞIZLAR BAZARI VƏ ONUN BAZAR İQTİSADİYYATINDA ƏHƏMİYYƏTİ

Quliyeva Cahan Niftalı qızı- müəllim, İqtisadi nəzəriyyə və marketinq kafedrası, AzMİU, cahan.quliyeva0901@mail.ru

Xülasə. Qiymətli kağızlar bazarı, nadir və dəyərli mərkəzi banknotlar, pul, sənəd və s. ticarətinin aparıldığı bir yerdir. Ən məşhur qiymətli kağız bazarları arasında Nyu-York və Londonda yerləşən bazarlar var, amma dünyanın bir çox yerlərində də bu növ bazarlar mövcuddur. Bu bazarlar üzrə işləmək üçün ən yaxşı yolu araşdırmaq və mötəbər məsləhətləşmələr aparmaq lazımdır, çünki bu sahədə dərəcəli risklər olur və qiymətli kağızların dəyərləri müəyyən edilməli və yoxlanmalıdır. Qiymətli kağızlar bazarı tələb və təklifin qarşılaşdığı bazardır. Texniki baxımdan görünür ki, yığımların – səhm, kağız kimi maliyyə aktivlərinin, qiymətli kağızların nağd pula çevrildiyi bazardır. Belə bir bazarın inkişafı bəzi iqtisadi, sosial. Hətta siyasi şərtlərin varlığını tələb edir. Qiymətli kağızlar bazarları, iqtisadiyyatın bir hissəsidir və maliyyə sektorunun əsas komponentlərindən birini təşkil edir.

Açar sözlər: maliyyə siyasəti, investisiya fondu, likvidlik, risk, dividend

SECURITIES MARKET AND ITS IMPORTANCE IN MARKET ECONOMY

Guliyeva Jahan Niftali- lecturer, department of Economic theory and marketing, AzUAC, cahan.quliyeva0901@mail.ru

Abstract. Securities market, rare and valuable central bank notes, money, documents etc. it is a place where trade is conducted. Among the ten popular stock markets are those located in New York and London, but there are also markets of this type in many parts of the world. The best way to operate these markets is to research and take sound advice, as there are degrees of risk in this area, and the values of the securities must be determined and verified. The securities market is a market where supply and demand meet. From a technical point of view, it appears that my savings-financial assets such as stocks, paper, and securities – are the market where they are converted into cash. The development of such a market is based on economic, social. It even requires the existence of political conditions. Securities markets are a part of the economy and constitute one of the main components of the financial sector.

Keywords: financial policy, investment fund, liquidity, risk, dividend, stock

Giriş. Qiymətli kağızlar bazarları həm kredit münasibətlərini, həm də xüsusi sənədlər buraxılmasında ifadə olunan ortaqlıq münasibətlərini əhatə edir. Ölkənin maliyyə ehtiyatlarının qanunvericilik əsasında həyata keçirilməsi məqsədilə səfərbərliyə alınması, onların bölşdürülməsi ilə istifadə edilməsi, eləcə də qiymətli kağızlar bazarının formalaşdırılması dövlətin həyata keçirdiyi maliyyə siyasətinin nəticəsidir. Bu bazarlar, bir neçə əsas funksiyaları yerinə yetirir: Kapital toplama-hökumət və sənaye təşkilatları, qiymətli kağızlar vasitəsilə vəzifələrini yerinə yetirmək və inkişaf etdirmək üçün kapital toplamağa çalışırlar. Qiymətli kağızlar bazarları, onlara lazım olan vəsaiti cəlb etməkdə köməkçi olur. Qiymətli kağızlar bazarları, şirkətlər və hökumətlər üçün kapital toplamağın əsas yollarından biridir. Şirkətlər, yeni projətləri maliyyələşdirmək və işlərini genişlətmək üçün obyektləşdirilmiş qiymətli kağızlar nəşr edirlər. Bu, onların vəsaiti cəlb etməkdə və maliyyələşməkdə kömək edir. Pul bazarlarının inkişafı: Qiymətli kağızlar bazarları pul bazarının əsas hissəsini təşkil edir. Mərkəzi banknotlar, kömək pulu və qızıl və s. ilə əməliyyatları burada aparılır. Risk idarəetməsi-qiymətli kağızlar bazarları, investisiyaçıları və tədarükçülər üçün risk idarəetmə vasitəsi kimi funksiyalaşır. İnvestorlar burada portfel idarəetmə strategiyaları təyin edir və riskləri azaltmağa çalışırlar. İstehlak və investisiya üçün bir sənəd növü- qiymətli kağızlar, insanlar və təşkilatlar üçün

istehlak və investisiya vasitəsi kimi xidmət edir. İnsanlar şəxsi məqsədlər üçün və təşkilatlar işləri üçün qiymətli kağızlar əldə edə bilirlər. Likvidlik təmin etmə- qiymətli kağızlar bazarları, investorlar və tədarükçülər üçün likvidlik yaratmağa kömək olur. İnvestorlar, qiymətli kağızları almaq və satmaq vasitəsilə portfel idarəetmə strategiyalarını icra edir və riskləri idarə edir. İşsizliyi təyin etmə- qiymətli kağızlar bazarlarının effektiv işləməsi, iqtisadiyyatda işsizliyin təyin edilməsinə kömək edir. Maliyyə sabilliyinin təmin edilməsi – mərkəzi banklar və dövlət təşkilatları dövlət borclarını və dövlət pulunu nəşr edərək maliyyə sabilliyi təmin edirlər. Bu, pulun istehsalını və maliyyə sisteminin fəaliyyətini tənzimləyir. Bu bazarlar, pul sirkulyasiyasını idarə edərək məhsuldarlığın və istehlakın tənzimlənməsinə yardımçı olur. Qeyd edilənlər iqtisadiyyatın dinamik inkişafına və yeni sahələrin inkişafına səbəb olur.

Tədqiqat metodları. Qiymətli kağızlar bazarları, dünya çapında mövcuddur və fərqli bölgələr və ölkələrdə yer alır. Bu bazarlar, mərkəzi banknotlar, istehsalçılar və digər dövlət təşkilatları, şirkətlər və kolleksiyonerlər arasında ticarət və əməliyyat üçün istifadə olunur. Hər bir ölkənin maliyyə sistemi və mexanizmləri fərqləndiyi üçün qiymətli kağızlar bazarları da bu fərqliliyi əks etdirir. Ən məşhur qiymətli kağızlar bazarları, dünya maliyyə mərkəzlərinə yaxın olan bölgələrdə yerləşir. Özəlliklə Nyu- York, London, Tokyo və Frankfurt kimi böyük maliyyə mərkəzlərində böyük və aktiv qiymətli kağızlar bazarları mövcuddur. Bu bazarlar, dövlət və korporativ qiymətli kağızlarının ticarətini və investorların portfelli idarəetməsini təşkil edir. Həm də qiymətli kağızlar bazarları, onlayn ticarət platformaları və broker şirkətləri vasitəsilə də əlaqəli investorlara və kolleksiyonerlərə də müraciət edir. Bu bazarlar, dövlət təşkilatları və özəl şirkətlər üçün maliyyəli inkişaf və kapital toplama üçün əsas vasitələrdən birini təşkil edir. Əgər bir şəxsin və ya təşkilatın qiymətli kağızlar bazarlarında ticarət etmək niyyəti varsa, ən yaxşı yolu yerli maliyyə təşkilatları və brokerlərlə əlaqə yaratmaq və uyğun ticarət platformalarını istifadə etməkdir. Bu, qiymətli kağızlar bazarında uğurlu bir şəkildə işləmək üçün vacibdir.

Müzakirələr. Qiymətli kağızlar bazarının inkişafı üçün müxtəlif qurumların mövcudluğu əhəmiyyətli və əlaqəli bir faktordur. Bu fərqli qurumlar, bazarın fərqli funksiyalarını yerinə yetirməkdə və iştirakçılara çeşidli imkanlar təqdim etməkdə kömək edir. Mərkəzi banklar, ölkənin pul siyasətini tənzimləmək və maliyyə sabilliyini təmin etmək üçün qiymətli kağızlar bazarında əhəmiyyətli bir rola sahibdir. Onlar, öz dövriyyələrini düzgün bir şəkildə nəşr edir və bank sektorunu tənzimləyir. Broker şirkətləri və qiymətli kağızların alqısı və satışı ilə məşğul olan ticarətçilər, investorlara qiymətli kağızlar bazarına daxil olmaq və əməliyyat aparmaq üçün lazım olan xidmətləri təqdim edir. İnvestorlar, şəxsi və korporativ tərəfdən qiymətli kağızlar alaraq və sataraq özlərinin portfellerini idarə edir. Onların inkişafı, bazarın böyüməsinə və likvidliyinə təsir edir. Hökumət və dövlət təşkilatları, qiymətli kağızlar bazarlarında dövlət və sənaye təşkilatları üçün dövlət borclarını nəşr edir və pul toplamağın bir yolu kimi istifadə edir. Tədarükçülər, qiymətli kağızlar bazarlarının effektiv işləməsində kömək edir və əməliyyatlar üçün tədarük edir. Qiymətli kağızlar bazarlarının çeşidi və sürətinin artmasında bu qurumların birlikdə əməkdaşlığı əhəmiyyətli bir rola sahibdir. Müxtəlif qurumlar, bazarın likvidliyini artırır, investisiya mənbələrini genişləndir və inkişafına səbəb olur. Bu, qiymətli kağızlar bazarının inkişafı üçün əhəmiyyətli bir faktordur.

Qiymətli kağızlar bazarının əhatə dairəsi geniş və çeşidlidir. Bu bazarlar, bir çox qiymətli kağız növlərini və fərqli maliyyə vasitələrini əhatə edir. Əhatə dairəsi aşağıdakı məsələləri əlavə edir: 1. Dövlət Borcları: Qiymətli kağızlar bazarları, dövlət borclarının nəşr edilməsi və ticarətini aparmağa imkan verir. Bu dövətlərin ödəmə müddətləri və faiz dərəcələri dəyişiklik göstərə bilər və investorlar üçün ciddi investisiya imkanları təşkil edir. 2. Korporativ Qiymətli Kağızlar: Şirkətlər, qiymətli kağızlar vasitəsilə kapital toplamağa çalışırlar. Bunlar, obyektivləşdirilmiş həyata keçirilməmiş layihələri maliyyələşdirmək və aktivlərini artırmaq üçün istifadə edilir. 3. Borc vəsaitləri: Borc vəsaitləri, bir şirkətin özünə vəsait cəlb etmək məqsədi ilə nəşr etdiyi borcları təsvir edir və maliyyə stabil maliyyə idarəetmələrinin bir hissəsini təşkil edir. 4. Dövlət Pulu: Qiymətli kağızlar bazarları, ölkələrə xüsusi pul sirkulyasiyasını idarə etməkdə yardımçı olur. Mərkəzi banklar və dövlət təşkilatları üçün önəmli bir vasitədir. 5. İmtiyazlı və Strukturlu Məhsullar: Bu, qiymətli kağızların yeni və yaradıcı növlərinə aiddir və fərqli risk profillərinə sahibdir. Qiymətli kağızlar bazarları, investorlara, korporasiyaların və dövlətin vəsait cəlb etmək, investisiya aparmaq və portfellerini idarə

etmək üçün müxtəlif vəzifələr təklif edir. Bu bazarlar, iqtisadiyyatın fərqli tərəflərini əhatə edir və maliyyə sisteminin işləməsində əhəmiyyətli bir rola sahibdir. İnvestorlar və iştirakçılar özlərinin maliyyə məqsədlərinə və risk profilinə uyğun qiymətli kağızlar seçməli və idarə etməlidir.

Qiymətli kağızlar bazarında qiymətli kağızların sərbəst hərəkətini təmin etmək məqsədilə investisiya institutları təsis edilir. İnvestisiya institutu fond bazarında öz fəaliyyətini vasitəçi (maliyyə brokeri), investisiya məsləhətçisi, investisiya şirkəti, investisiya fondu və s. kimi qura bilər. Qiymətli kağızlar bazarında vasitəçinin fəaliyyəti qiymətli kağızların alqı-satqısında müştərinin hesabına və tapşırığı ilə komissiya müqaviləsi əsasında və ya həvalə ilə agent funksiyalarının yerinə yetirilməsidir. İnvestisiya məsləhətçisinin fəaliyyəti qiymətli kağızların buraxılışı və dövriyyəsinə dair məsləhətlərin verilməsidir. İnvestisiya şirkətinin fəaliyyəti qiymətli kağızların buraxılışının təşkili, onların paylanmasına təminatların verilməsi, qiymətli kağızlara vəsaitlərin qoyulması, öz adından və öz hesabına qiymətli kağızların alqı-satqısını aparmaqdır. İnvestisiya məsləhətçisi - qiymətli kağızların buraxılışı və tədavülü üzrə məsləhətlərin verilməsi ilə məşğul olan lisenziyalı hüquqi və ya fiziki şəxsdir. İnvestisiya şirkəti investorların pul vəsaitlərinin öz qiymətli kağızlarının emissiyası yolu ilə cəmləşdirən maliyyə-kredit institutu, investisiya şirkəti bu vəsaitləri digər emitentlərin aksiyalarına və istiqrazlarına yerləşdirir. İnvestisiya fondları – fəaliyyət dairəsi aksiyaların emissiyası hesabına vəsaitlərin cəlb olunması və bu vəsaitlərin, digər emitentlərin qiymətli kağızlarına investisiya olunmasından ibarət olan açıq tipli hər hansı səhmdar cəmiyyət. İnvestisiya fondlarının aşağıdakı müxtəlifliklərinə rast gəlinir: 1) investorların sabit olaraq yüksək dividendlər almasını nəzərdə tutan investisiya fondları; 2) investorların kapitalının artmasına yönəlmiş investisiya fondları; 3) investorların vəsaitlərinin etibarlı yerləşdirilməsini nəzərdə tutan investisiya fondları. İnvestisiya fondunun fəaliyyəti investorların pul vəsaitinin, özəlləşdirmə çəklərini sərbəst etmək üçün səhmlərin buraxılışı və fondun adından qiymətli kağızlara qoyulmasıdır. İnvestisiya fondları rəqabəti gücləndirmək üçün sahə və müəssisələrə yeni investisiyaların stimullaşdırılması üçün gərəkdir.

İnvestisiya fondlarının potensial rolunu başa düşmək üçün Azərbaycan Respublikasında özəlləşdirmə prosesi haqqında bir neçə söz demək lazımdır. Özəlləşdirmə dedikdə, adətən dövlət mülkiyyətində olan müəssisələrin şəxsi, yəni qeyri-dövlət mülkiyyətinə çevrilməsi başa düşülür. Respublikamızda dövlət müəssisələri ilə yanaşı fərdi və sahibkarlar kollektivinə mənsub müəssisələr də fəaliyyət göstərir. Müasir inkişaf etmiş dövlətlərdə investisiya prosesi ilk növbədə şəxsi kapitalın hərəkəti ilə bağlıdır. Dövlət kapitalı ümumilikdə təsərrüfat sisteminin sabitliyini və dayanıqlığını təmin edən investisiyalar bazarının vacib elementidir. Azərbaycanda dövlət kapitalı üstünlük təşkil edir və investisiya prosesi dövlət investisiya siyasətilə bilavasitə bağlıdır. Belə olan surətdə investisiya prosesinin özü dövlət büdcəsinin vergi rüsumları və digər gəlirləri hesabına formalaşan maliyyə ehtiyatlarından asılıdır. Belə bir sistem çərçivəsində özəlləşdirmənin məğzi tək dövlət müəssisələrinin şəxsi müəssisələrə çevrilməsi deyil, həm də bütövlükdə iqtisadiyyatda şəxsi kapitalın və şəxsi investisiyaların artmasıdır. Deyilənlərə əsasən, respublikamızda özəlləşdirmənin hər iki istiqaməti eyni dərəcədə vacibdir. Birincisi, müəssisələrin özəlləşdirilməsi dövlətə məxsus müəssisələrin satışı, səhmdar cəmiyyətlərə, şəxsi mülkiyyətə çevrilməsi, ikincisi, iqtisadiyyatın özəlləşdirilməsi – dövlət iqtisadiyyatı çərçivəsində fəaliyyətdə olan dövlət və özəlləşdirilən müəssisələrlə rəqabət aparan yeni şəxsi müəssisələrin yaradılması. Ancaq gələcəkdə özəlləşdiriləcək müəssisələrdə müəssisələrin özəlləşdirilməsinə qədər olan problemlərin qalması istisna deyil. Çünki bu özəlləşdirilən müəssisələrin əksəriyyətində vəsaitin bölgüsü və dövriyyəsi sferasında müvafiq bazası, müəssisənin inkişafını təmin edən proqramı, ixtisaslı rəhbər və kadrları demək olar ki yoxdur. Belə olan təqdirdə investisiya fondlarının əhəmiyyəti əvəzənməzdir. Bəs investisiya fondları iqtisadiyyatın hansı tələbatına xidmət göstərməlidir? Bu fondlar müəssisələrin inkişafı prosesində formalaşan yeni kapitalın generatorları keyfiyyətində çıxış etməli, özəlləşdirmə prosesində vasitəçi kimi iştirak etməli, özəlləşdirmə çəklərinin paylanmasını həyata keçirməli, bütövlükdə özəlləşdirmə prosesinə xidmət göstərməlidir. İnvestisiya fondları tək-cə “qara gün” üçün əmanətlərin qoyulması deyil, həm də vəsaitlərin yığılma mexanizmidir.

Fond bazarında tələb və təklif qarşılaşır. Onun əsas iştirakçıları və sərbəst pul vəsaitlərinə malik olan və investisiya qoyuluşlarına hazır olan şəxslərdir. İnteraksiyaların riski – investisiyalara görə gözlənilən və real gəlir arasında olan fərkdir. Gələcək gəlirlər haqqında investisiyaları bilavasitə istifadə edən şəxs, yəni istehlakçının daha aydın təsəvvürü olur, ona görə ki, məhz investisiyaların istehlakçısı gələcək gəlirin “istehsalçısıdır”, məhz onun nəzarəti və bilavasitə iştirakı ilə yeni dəyərin yaranması həyata keçirilir. Ənənəvi olaraq İnteraksiya Fondlarının səhmləri aşağı nominallı olur ki, bu da əhəlinin böyük hissəsinin maraqlarına cavab verir. İnteraksiya fondlarının maliyyə vasitəçiləri ailəsində özünəməxsus yer qazanması üçün, onlar: - səhmlərin likvidliyini; - investorların maraqlarının müdafiəsini; - investisiyaların geniş diversifikasiyasını real təmin etməlidir. İnteraksiya fondları müxtəlif yollarla səhmlərin likvidliyini təmin edə bilərlər: səhmlərin ilkin tələbi ilə pulu lazımı yerə köçürməklə sabit birja katirovkası ilə, beləliklə də səhmlərə fond bazarında səhmləri satmaq imkanı verilməsi ilə, müəyyən vaxtda səhmləri qəbul edərək pulunun ödənilməsilə (bu vaxt səhmlər iki ay qabaq emitenti (föndü) xəbərdar etməlidir. İnteraksiyaların maraqlarının müdafiəsi Maliyyə Nazirliyi tərəfindən ciddi nəzarətlə, bəzi məhdudiyyətlərin fondlar tərəfindən könüllü qəbulu, ictimai nəzarətlə razılığı ilə ifadə olunur. ABŞ-da investisiya fondlarının fəaliyyəti ciddi tənzimlənir, çox ciddi yoxlanılır. Yaponiyada buna nisbətən yumşaq, ancaq yenə xeyli məhdudiyyətlər qoyulur. Nəzarətin əsas istiqaməti fondun rəhbəri, təsisçiləri tərəfindən özləri arasında, digər peşəkar iştirakçılar arasında, birja arasında və s. saxta, şəxsi mənafeyə xidmət edən əməliyyatların qarşısının alınmasıdır. Digər istiqamət – qeyri-rəsmi reklama yol verməməkdir. İnteraksiya fondlarının spesifikasiyası belədir ki, səhmlərin əmanətləri təsisçilərin qoyduqları vəsaitdən həmişə dəfələrlə çox olur. Ona görə də əksər ölkələrdə investisiya fondlarına əvvəlcədən təyin olunmuş dividendlər elan edilən reklam prospektlərini dərc etmək, yaymaq qadağan edilir. Çünki fondlar lap yüksək səviyyədə dividendlər ödəməyə qabil olsalar da onların bu öhdəlikləri ödəməyə maliyyə ehtiyatları olur. İndi bir çox proqnozlar verilməyinə baxmayaraq, özəlləşdirmə çəklərinin bazar kursunun dinamikasını qabaqca söyləmək çətindir. İxtisaslaşdırılmış investisiya fondlarının səhmləri hesabına alınan qiymətli kağızlar portfelinin gəlirini qiymətləndirmək daha çətindir. İnteraksiya fondları ilk əvvəl özəlləşdirmə çəkləri hesabına kapital topladıqlarından öz səhmlərinin dividendləri haqqında əvvəlcədən öhdəlik götürməməlidirlər. İnteraksiya fondları bir qrup investorun vəsaitini cəmləyib, bu vəsaitləri fərqli maliyyə məhsulları və sənədlər üzrə idarə etmək məqsədilə yaradılan maliyyə təşkilatlarıdır. Bu fondlar investorlara məhsulların çeşidlənməsinə və təhlil olunmuş portfellərə sahib olmağa imkan verir. İnteraksiya fondlarının əsas xüsusiyyətlərindən biri portfel çeşidlənməsidir ki, o investorların vəsaitlərini bir çox fərqli maliyyə məhsullarında daşımağa imkan verir. Bu risklərin qarşısını almaq və gəliri artırmaq üçün əhəmiyyətlidir. Profesional idarəetmə isə investisiya fondlarının tərəfdarları tərəfindən idarə edilir. Mütəxəssislər, fond menecerləri portfel idarə edir və investisiya strategiyalarını təyin edir. İnteraksiya fondları investorların riskləri idarə etmək və portfellərini idarə etmək üçün əlverişli bir vasitə təşkil edir. Həm də şəxsi və korporativ investorlar üçün fərqli növlərdə investisiya fondları mövcuddur, buna görə də investorlar öz maliyyə məqsədlərinə uyğun olanları seçə bilərlər. Qiymətli kağız bazarlarının fəaliyyəti qanuni nəzarət altında olduğundan, bazar qaydaları və təhlükəsizlik tədbirləri investorların marağına qorunur.

Nəticələr. Qiymətli kağız bazarının tarixi inkişafı uzun və zəngin bir tarixə malikdir. İlk qiymətli kağız bazarları XVII əsrdə İngiltərədə “Royal Exchange” adı ilə yaranmışdır və burada dəyərli kağızlar və digər dəyərli sənədlər ticarət olunurdu. Bu vaxtdan etibarən qiymətli kağız bazarları dünya əməliyyatlarının əsas mərkəzlərindən biri olmuşdur, digər yerlərdə də də həmin bazarlar inkişaf etmişdir. Hazırda qiymətli kağız bazarları dünya iqtisadiyyatının dövrüylərinin və maliyyə tənzimləmələrinin əsas hissələrindən birini təşkil edir. Bu bazarlar investorlara və şirkətlərə kapital toplamağın, portfellərini idarə etməyin və risklərin idarə edilməsinin, likvidliyin təmin edilməsinin əsas vasitələrini təmin edir. Bu sahədəki tarixi inkişaf, maliyyə və iqtisadiyyatın ümumi inkişafı ilə birləşir və dünya iqtisadiyyatının dinamikləşdirilməsinə səbəb olur. Bu bir sıra şərtlərdən irəli gəlir:

- iqtisadiyyatda uzunmüddətli fondların yüksək paya çatması;
- şirkətlərin uzunmüddətli fondlara tələbinin yüksək olması;

- etimad mühitinin yaradılması;
- açıq tipli səhmdar şirkətlərin yayılması;
- xalqın gəlir səviyyəsinin yüksək olması;
- səhmdarların haqlarının qorunma dərəcəsi;
- ölkədə siyasi sabitlik.

Ədəbiyyat

1. Bakı Fond Birjasının normativ sənədləri
2. Qiymətli kağızlar haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı. 14 iyun 1998
3. A.H.Abbasov. Qiymətli kağızlar bazarı “Mühasibat uçotu”. Bakı 2000
4. A.H.Abbasov. Maliyyə bazarında investorların hüquqlarının qorunması qanunla əsaslandırılmalıdır. Azərbaycanda bazar iqtisadiyyatının formalaşması və sahibkarlığın inkişaf problemləri. Elmi praktik konfrans 27 may 2000
5. A.H.Abbasov Vəksel bazarının yaradılması iqtisadiyyatımızın inkişafı üçün vacib şərtidir. “İqtisadiyyat və audit”, elmi-praktiki jurnal №5, 2001
6. Musayev A. F., Vəliyev N. N., Quliyev A. S. “Qiymətli kağızlar bazarı”. Bakı 2001
7. Sadıqov M.M -Maliyyə potensialının formalaşması problemləri. Bakı 2002
8. Kərimov A.E, Babayev A.A. Qiymətli kağızlar bazarı. Ali məktəblər üçün dərslik. Bakı. 2003

References

1. Bakı Fond Birjasinin normativ sənədləri
2. Qiymətli kaghizlar haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı. 14 iyun 1998
3. Abbasov A.H. Qiymətli kaghizlar bazari.Muhasibat uchotu. Bakı 2000
4. Abbasov A.H. Maliyye bazarında investorların huquqlarının qorunması qanunla əsaslandırılmalıdır. Azərbaycanda bazar iqtisadiyyatının formalaşması və sahibkarlığın inkişaf problemləri. Elmi praktik konfrans. 27 may 2000
5. Abbasov A.H. Vəksel bazarının yaradılması iqtisadiyyatımızın inkişafı üçün vacib şərtidir. İqtisadiyyat və audit, elmi-praktiki jurnal №5, 2001
6. Musayev A.F., Vəliyev N. N., Quliyev A. S. 2001. Qiymətli kaghizlar bazari. Bakı
7. Sadıqov M.M. 2002. Maliyye potensialının formalaşması problemləri. Bakı
8. Kərimov A.E, Babayev A.A. Qiymətli kaghizlar bazari. Ali mekteblər üçün derslik. Bakı. 2003

Məqaləyə istinad: Quliyeva C.N. Qiymətli kağızlar bazarı və onun bazar iqtisadiyyatında əhəmiyyəti. Elmi əsərlər/ Scientific works, AzMIU, s.150- 154, N1, 2024

For citation: Guliyeva J.N. Securities market and its importance in market economy. Scientific works/ Elmi eserler. AzUAC, p.150- 154, N1, 2024

Redaksiyaya daxil olma/Received 8.09.2023

Çapa qəbul olunma/Accepted for publication 8.01.2023